

Koningin Wilhelminalaan 5 | 3527 LA Utrecht
Postbus 2758 | 3500 GT Utrecht

T 030 - 233 23 37 | info@divosa.nl
NL75 INGB 0000194416 | KvK 40532318 Midden-Nederland

FACTSHEET

Maatwerk Participatiewet dak- en thuisloze jongeren

Een korte samenvatting van de handreiking die Divosa opstelde. De volledige handreiking is te vinden op [de website van Divosa](#).

Het probleem

In Nederland zijn ongeveer 9.400 dak- en thuisloze jongeren. Zij leven op straat, slapen op de bank bij vrienden en kennissen of in de opvang. Om stabiliteit in hun leven te krijgen, hebben ze ondersteuning nodig bij het vinden van woonruimte en een opleiding of werk. Deels gaat het om jonge ouders en jongeren die uit detentie en jeugdzorg komen en voor wie niet tijdig woonruimte is geregeld.

Jongeren komen door de volgende oorzaken op straat te staan:

- **Woonsituatie:** De thuissituatie is niet houdbaar of ouders of verzorgers zijn bang dat zij vanwege de kostendelersnorm worden gekort op hun uitkering.
- **Financiële situatie:** De jongeren hebben geen inkomen, wel schulden en soms ook geen (functionerende) bankrekening.
- **Participatie:** De jongeren zijn uitgevallen in het onderwijs. Sommigen hebben een bijbaan, maar meestal hebben zij geen werk. Als er geen briefadres is, vervalt de bankrekening en is werk in loondienst niet mogelijk.
- **Gezondheid:** Jongeren hebben te maken met verslaving, psychische en psychiatrische problematiek, licht verstandelijke beperkingen en een slechte lichamelijke gezondheid.

Toegang tot bijstand

Als jongeren een bijstandsuitkering nodig hebben, melden zij zich gewoonlijk digitaal via Werk.nl. Jongeren die niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP), melden zich rechtstreeks bij het college van de gemeente waar ze daadwerkelijk verblijven. Dak- en thuisloze jongeren ervaren een aantal drempels als zij zich willen melden bij een gemeente om een bijstandsuitkering aan te vragen:

Situatie	Advies
Jongeren zonder (brief)adres worden weggestuurd omdat zij zich moeten melden bij de gemeente waar ze het laatst verbleven.	Beoordeel samen met de jongere of er een goede reden is dat hij zich in een andere gemeente meldt. Zo ja, dan moet hij toegang krijgen.
Jongeren hebben niet altijd de mogelijkheid om zich digitaal te melden.	Bied ondersteuning aan het loket zelf of laat ketenpartners samen met de jongere het aanvraagproces doorlopen.
Jongeren zijn soms afhankelijk van vrienden of familie waar ze tijdelijk (op de bank) slapen. Dat is niet altijd in de gemeente waar ze een aanvraag doen.	Zie het kortdurende verblijf als noodoplossing en niet als onweerlegbare conclusie over waar de jongere zijn officiële adres heeft.
Jongeren die niet ingeschreven zijn in de BRP, melden zich rechtstreeks bij het college.	De zoekperiode is in dit geval niet van toepassing.
Jongeren zien de aanvraag in zichzelf als complexe aangelegenheid, waarbij ze regelmatig fouten maken en het gevoel krijgen 'terug bij af' te zijn.	Ondersteun de jongere bij het aanvraagproces, via de gemeente of een externe partij.

Kostendelersnorm

Wettelijk kader

Bijstandsgerechtigden die hun woning delen met volwassenen krijgen een lagere uitkering. Het speelt geen rol of de medebewoner daadwerkelijk bijdraagt of kan bijdragen in de kosten. Niet alle huisgenoten tellen mee voor de kostendelersnorm. Uitzonderd zijn:

- de echtgenoot van de bijstandsgerechtigde;
- commerciële relatie met schriftelijke overeenkomst;
- personen die onderwijs volgen;
- tijdelijk verblijf;
- verblijf in instelling voor opvang, beschermd en begeleid wonen.

Maatwerk

Situatie	Maatwerk
Tijdelijk verblijf in een crisissituatie, zoals (dreigende) dakloosheid. Voorwaarde is dat de intentie van zowel de hoofdbewoner als de logé is om de situatie zo kort mogelijk te laten duren.	Pas de kostendelersnorm niet toe. Wat 'tijdelijk' is, is in de wet niet nader omschreven. Regelmatige herbeoordeling is noodzakelijk om de ontheffing te verlengen.
De kostendelersnorm is een belemmering voor het vinden of behouden van een slaapplek.	Bied tijdelijk een briefadres aan.

Jongerennorm

Wettelijk kader

Jongeren tussen 18 en 20 jaar krijgen een lagere bijstandsuitkering dan mensen die 21 jaar of ouder zijn. Achterliggende gedachten zijn dat ouders een onderhoudsplicht hebben tegenover hun kinderen en dat het minimumloon voor jongeren ook lager is.

Maatwerk

De jongerennorm kan op twee manieren worden aangevuld:

- Via de bijzondere bijstand als de ouders/verzorgers de onderhoudsplicht niet kunnen nakomen.
- Via de algemene bijstand door de bijstandsnorm te individualiseren bij bijzondere omstandigheden.

Zoekperiode jongeren

Wettelijk kader

Jongeren tot 27 jaar moeten na de melding bij het UWV vier weken zoeken naar werk of scholing. Pas na die zoekperiode kunnen zij een definitieve aanvraag voor een bijstandsuitkering indienen. Bij de aanvraag moeten ze aantonen wat ze in die periode hebben gedaan om te voorkomen dat ze bijstandsafhankelijk worden.

Maatwerk

Situatie	Maatwerk
De jongere kan zonder ondersteuning geen werk of een passende opleiding vinden.	Maak een individuele afweging op basis van de persoonlijke situatie.
Het betreft een vreemdeling.	Algemene bijstand in de vorm van een geldlening kan worden verstrekt
De jongere staat niet ingeschreven in de BRP, bijvoorbeeld omdat hij dak- en thuisloos is.	De bijstandsaanvraag moet rechtstreeks bij het college (de gemeente) worden ingediend.